

Riigikontroll
riigikontroll@riigikontroll.ee

Teie 19.07.2024 nr 2-1/80128/21
Meie 11.08.2024 nr 1.1-13/3371-2

**Märgukiri auditi „Riigi 2023. aasta
raamatupidamise aastaaruande
õigsus ja tehingute seaduslikkus“
tulemuste kohta
Rahandusministeeriumi
valitsemisalas**

Austatud peakontrolör

Täname Riigikontrolli läbiviidud auditi ja meeldiva koostöö eest. Nõustume märgukirjas tõstatatud probleemidega ning arvestame antud soovitustega edasise töö korraldamisel.

Rahandusministeeriumi vastused märgukirjas toodud soovitude kohta

1) Riigieelarve planeerimisel esineb vigu.

Riigikontrolli soovitused:

- tagada, et finantseerimistehingud ja toetusfondi maht planeeritaks korrektselt eelarvesse, vajaduse korral muuta riigieelarve seadust;
- juhendada valitsemisalasid eelarve, sh finantseerimistehingute planeerimisel ning koostöös ministeeriumitega parendada omavahelist infovahetust, et edaspidi vältida nii oluliste vigade teket riigieelarve seaduses.

Rahandusministeeriumi vastus:

Nõustume soovitustega üldjoontes. Oleme kirjeldanud käsiraamatus eelarve planeerimise põhimõtteid, sealhulgas majandusliku sisu lõikes. Küsimuste korral on valitsemisalade juhendamine olnud pikaajaline praktika. Hindame üle ja vajadusel kavandame põhjalikuma valitsemisalade juhendamise eelarveprotsessis. Toetusfondi kompetents liikus Rahandusministeeriumist Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumisse 2023. aasta ministeeriumide ümberkorraldamisega. Tegeleme toetusfondi planeerimise ja rakendamise kompetentsi täiendamisega Rahandusministeeriumis.

Konkreetsete kaasuste kohta peame vajalikuks välja tuua:

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eelarve vea tuvastasime 2023. aasta alguses. Eelmise aasta protsessis lisasime meetmetabelisse rahastamisallika, et edaspidi minimeerida võimalust erinevatest allikatest topeltplaneerimiseks. Samuti oleme täpsustanud, millisel ajahetkel eelarveprotsessis ministeeriumid võivad eelarveid korrigeerida. Kuna eelarve meetmete arutelu ja fikseerimine toimub väga lühikeses ajaraamis ning ei ole ametkondlikult juhitud protsess, siis täielikult vigu välistada ei ole võimalik. Antud vea tuvastamisel vähendati eelarve limiiti vea ulatuses. Kuigi oleksime saanud esitada paranduse aastasesse riigieelarve seadusesse, siis ei oleks sellega saanud parandada eelarvepositsiooni. Positsiooniarvestuses viga ei olnud.
- Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve oli eraldatud teadus- ja arendustegevusteks. Nõustume, et eraldatud toetust oleks saanud vahepeal kasutada paremal eesmärgil. Kuna Haridus- ja Teadusministeeriumi toetuse eelarve kasutamise sihtotstarve ei muutunud (vahendeid kasutati samaks programmitegevuseks), siis ei saa nõustuda, et selleks tulnuks algtada riigieelarve muutmise või lisaelarve seaduse eelnõu. Rahandusministeeriumil puudub võimalus ettevaatavalt hinnata detailselt, kui palju ühe või teise tegevuse vahendeid eelarves kasutamata jääb. On võimalik prognoosida vaid üldist suurusjärku varasemate aastate andmete põhjal. Seetõttu ei ole võimalik teha ettepanekut eelarve mujale suunamiseks.

2) Valitsemisaladel esineb probleeme eelarvedistsipliinist kinnipidamisel.

Riigikontrolli soovitus:

- parandada Rahandusministeeriumi tööprotsesse eelarvedistsipliini jälgimisel

Rahandusministeeriumi vastus:

Nõustume soovitusel. Rahandusministeeriumil on riigiülene koordineeriv roll eelarvedistsipliinist kinnipidamisel. Mitmed soovitusel on arvestatud koostatavas ministri liigenduse juhises, hindame ka teisi juhiseid (valitsuse liigendus, jääkide ülekanndmine) ning täiendame neid vajadusel. Eelarvedistsipliinist kinnipidamist aitab parandada valitsemisalade kohustus Rahandusministeeriumile igakuiselt andmed KAISis kättesaadavaks teha ning alates järgmisest kalendriaastast andmete avaldamine Rahandusministeeriumi kodulehel. Rahandusministeeriumil ei ole valitsemisala sisemiste tehingute üle kontrollikohustust, ega selleks ka vastavat võimekust. Valitsemisala eelarve ja täitmise andmete korrektsuse eest vastutab iga valitsemisala ise.

Baasseaduse väljatöötamine, ega riigieelarve revisjon ei ole märkimisväärselt takistanud igapäevast eelarveprotsessi. Põhjused on tõenäolisemalt personali voolavuses, protsessimuudatustega kaasneva mõju alahindamises ning suures mahus erakorralistes tööülesannetes. See kõik tähendab suuremat ajakulu, mida sageli ainult suurema hulga töötajaskonnaga ei lahenda.

3) Rahandusministeerium sõlmis Riigi Kinnisvara ASiga ministeeriumihoone parendustööd puudutava lepingu pärast tööde tegemise algust.

Riigikontrolli soovitus:

- täiustada tööprotsesse selliselt, et remonttööde tegemiseks sõlmitaks kirjalikud kokkulepped enne nende tööde algust.

Rahandusministeeriumi vastus:

Nõustume soovitusena, kuid antud kaasuse kohta soovime välja tuua järgmist: parendustöid alustati 22.02.2022 üürilepingu muutmisega (üürilepingu lisa nr 13, üürilepingu muutmise kokkulepe nr 12). Tööde tegemise käigus selgus, et Siseministeeriumi asemel tulevad ministeeriumide ühishoonesse teised ministeeriumid, mistõttu tuli uuesti muuta üürilepingut ning parendustööde kokkulepet. Üürilepingu lisa 13 (parendustööde kokkulepe nr 6), mis jõustus 25.08.2023, on parendustööde kokkuleppe uus versioon.

Riigi Kinnisvara AS poolt 29.09.2023 esitatud teostatud tööde rahalises aktis on viidatud üürilepingu lisale nr 13 (parendustööde kokkulepe nr 6), kuid see sisaldab nii 22.02.2022 kui ka 25.08.2023 kokkulepituid töid. See on koondakt, mis kajastab pikka perioodi (kuus kuud) ja ei piiritle üksikute tööde konkreetseid ajalisi kestusi.

Teeme Riigi Kinnisvara AS-le ettepaneku edaspidi täpsemalt viidata teostatud tööde aktides tööde aluseks olevatele kokkulepetele.

4) Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus (RMIT) ei kandnud raamatupidamisest õigel ajal maha kasutusest kõrvaldatud süsteemi.

Riigikontrolli soovitus Rahandusministeeriumi kantslerile koostöös Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskusega:

- parandada varade arvestust selliselt, et oleks tagatud kasutusest eemaldatud tarkvara raamatupidamisest mahakandmine.

Rahandusministeeriumi ja Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse vastus:

Süsteem „Riigieelarve infosüsteemi arendus“ oli ekslikult arvele võtmisel liidetud süsteemiga „REIS 2“ ja varasemate inventuuride käigus loetud selle osaks. Tegemist oli inimliku eksitusega. Erakorralise inventuuri käigus tuvastas Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus vea ning vara kanti maha enne Riigikontrolli märkust. Mahult moodustas eksitus umbes 0,1% kogu vara soetusmaksumusest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sven Kirsipuu

eelarvepoliitika asekancler kantsleri ülesannetes

Kaisa Rosin 5190 1525

Kaisa.Rosin@fin.ee